
Verksamheternas prioriteringar under 2023

Bilaga till Kulturplan 2023-2026

Prioriteringar för regional kulturverksamhet inom Kultursamverkansmodellen 2023

Detta avsnitt syftar till att beskriva insatser som planeras för 2023, hos de verksamheter som är del av kultursamverkansmodellen. Insatserna utgår från den regionala kulturplanens strategiska mål (kursiverade) och är de som har identifierats som högst prioriterade för kommande år.

Regionbibliotek (Biblioteksutveckling, läs- och litteraturfrämjande)

- *Fler människor läser, skriver, skapar och deltar i samhällsutvecklingen utifrån sina förutsättningar.*
Läsfrämjandelyftet, satsningar på unga skrivare, projekt, professionsöverskridande samverkan bibliotek och vård- och omsorgsverksamheter.
- *Det finns goda möjligheter för författare att leva och utvecklas.*
Litteraturutveckling; regional litteraturfestival, stipendier, residens, nätverk för författare och illustratörer av barn- och ungdomslitteratur
- *En större mångfald röster tar plats i det offentliga samtalet, exempelvis genom arbetet för stärkt yttrandefrihet.*
Digitala samhällshinder och MIK (media- och informationskunnighet), prioriterade grupper och tillgänglighet
- *Starka och hållbara strukturer och nätverk bidrar till höjd kvalitet och god tillgång till litteratur och biblioteksverksamhet i hela regionen.*
Utvidgad mediasamverkan mellan Västernorrlands kommuner
- *Biblioteken har stärkt sin roll som lokala nav och mötesplatser för kunskap, delaktighet, samt förmedling av kultur och litteratur.*
Agenda 2030 och stöd för biblioteken att bli starkare aktörer i genomförandet.

Konststrategisk verksamhet (Bild och form)

- *Det finns en stark infrastruktur för professionell bild- och formkonst med ökad tillgång till samtidskonst.*
Inom det regionala utvecklingsprojektet *Grannar* har länets kollektiva konstnärsverkstäder tagit fram en arbetsgång och ett samarbete där de traditionellt sett praktiskt orienterade föreningarna även kan arbeta utåtriktad med utställningar, konstpedagogik och konstnärliga utbyten.
- *Professionell bild- och formkonst görs synlig och intresset för samtidskonsten främjas.*
Samarbetet med Region Jämtland Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten kring konsttidningen Volym kommer även fortsättningsvis att vara en prioriterad del av verksamheten.
- *Området gestaltad livsmiljö utvecklas i samverkan med länets kommuner och andra aktörer.*
Erfarenheter från det regionala utvecklingsprojektet *Konstpedagogik för fler* används för att utvärdera och omvandla befintliga resurser för strategiskt utvecklingsarbete kopplat till offentlig konst och konst i våra gemensamma

livsmiljöer. Utökad samverkan med olika delar av kommunernas organisation till exempel samhällsbyggnadskontor etc. är prioriterat.

- *Barn och unga har tillgång till professionell bild- och formkonst samt eget utövande.*

Även inom denna målsättning är erfarenheter från utvecklingsprojektet instrumentella för arbetet vidare. Enskilda konstnärers möjligheter att arbeta med skapande skola-projekt främjas genom förmedlande funktioner. Att bidra till att skapa tillgång till bild- och formområdet inom kulturskolorna i alla länets kommuner prioriteras.

- *Konstnärlig utveckling främjas genom residens och utbyten.*

Ett uppsamlingsarbete inleds där alla aktörer som arbetar med artist in residence och konstnärliga utbyten samlas under en paraplystruktur, med arbetsnamnet *Artist in Residence Västernorrland*.

Film Västernorrland (Film och rörlig bild)

- *Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och har möjligheter till eget skapande.*

Film Västernorrland arbetar fortsatt med barn och unga i skolan och på fritiden samt arbetar långsiktigt med att stötta och utbilda pedagoger. Inom skolan görs workshops varje skoldag. Skolbion är A-märkt och målet är att Västernorrland fortsatt ska vara ett av de län där barn får stor tillgång till skolbio. Film Västernorrland samarbetar också med gymnasieskolornas medieutbildningar. På fritiden nås barn och unga genom filmkurser i kulturskolan och ett länsungdomsteam. Både blivande och arbetande pedagoger fortbildas med hjälp av en årlig film i skolan-dag, med filmkurser på lärarutbildningarna vid Mittuniversitetet och med lärarhandledningar anpassade för grundskolan. Ett filmpedagogiskt material för barn och unga med funktionsvariation kommer att fortsätta utvecklas.

- *Invånare tar del av värdefull film från hela världen genom att biografier och andra visningsaktörer samt mötesplatser för filmkonsten stärks.*

Film Västernorrlands nätverk för och fortbildning av länets biografier fortsätter. Samarbete sker med visningsaktörer. Sjätte upplagan av internationella filmfestivalen Filmfest Sundsvall arrangeras.

- *Verksamheten stöttar och främjar att filmare kontinuerligt gör värdefull film som får spridning nationellt och internationellt och Det finns goda förutsättningar för att utveckla talanger och där konkurrenskraftiga, drivna kreatörer och filmarbetare lever och verkar.* Samproduktion av kort- och dokumentärfilm samt långfilm fortgår. Film Västernorrland driver följande projekt och program:
 - Schvung! - talangutvecklingsprogram, med stöd från KUR
 - Norrland brinner! - talangutvecklingsprogram med stöd från SFI
 - Talent to watch kortfilm/Talent to watch långfilm - med stöd från SFI
 - EU-projektet Filmregion Västernorrland
 - Fortsättning Mid Nordic Film Region

- *Vi stärker filmen som konstområde och en stark professionell och hållbar filmbransch genom långsiktig finansiering.*
Film Västernorrland driver en ny filmfond i Västernorrland från 2022. Vi arbetar för att en långsiktigt hållbar filmproduktion främjas genom:
 - Green Times webbverktyg Hållbar filmproduktion
 - Checklista för miljövänlig filmproduktion
 - Plan för miljöarbete krävs i produktionsstödsansökningarGenom projektet Mid Nordic Female Film Network arbetar vi för jämställd filmproduktion.

Hemslöjdsfrämjande verksamhet (Hemslöjd, slöjd och konsthantverk)

- *Alla intresserade i hela regionen, såväl vuxna som barn och unga, ska ha möjlighet att slöjda.*
Hemslöjdskonsulenterna arbetar för att det ska finnas *Öppna slöjdvällar* i länets alla kommuner. Inom ramen för projektet *Livskraft* erbjuds slöjd på äldreboenden. Slöjdskolor i olika tekniker drivs för unga i åldrarna 10-15 år. Hemslöjdskonsulenterna arrangerar *Familjeslöjd*, där vuxen och barn kan delta tillsammans, samt andra slöjdevenemang och kurser. Det har identifierats att de befintliga mötesplatserna i kommunerna är övervägande textila och att tillgången till hård slöjd är mer begränsat. Tillgången till fler slöjdtekniker behöver därför breddas.
- *Pedagogiska insatser för barn och unga kring hemslöjdenstekniker finns tillgängliga för grundskola och verksamheter på fritid.*
hemslöjdskonsulenterna erbjuder slöjdhandledarutbildning för slöjdare och pedagoger, utbildning i slöjd för personal på fritidsgårdar, med målsättning att fritidsgårdarna skapar rum med möjlighet att slöjda. För slöjdare erbjuds möjlighet till utbildning i att ta fram utbud för Skapande skola och slöjdlärare erbjuds årlig fortbildning. Hemslöjdskonsulenterna planerar även att fortsätta verka för att samisk slöjd ska finnas med i utbudet.
- *Professionella och aktiva slöjdare har goda möjligheter att leva, verka och utvecklas i Västernorrland.*
Hemslöjdsfrämjande verksamhet verkar för att professionella slöjdare får inkomstmöjligheter genom att erbjuda kursverksamhet samt slöjdprogram inom Skapande skola och på äldreboenden. Verksamheten skapar nätverk och kontaktytor samt bjuder in till utställningar och fortbildningar.
- *Slöjdområdet samverkar interkulturellt, nationellt och internationellt - för effektiv kompetens- och resursanvändning.*
hemslöjdskonsulenterna i de fyra norrlänen samarbetar kring fortbildningar och nätverksträffar för professionella slöjdare och slöjdhandledare. Hemslöjdskonsulenternas medverkan i projektet *Livskraft* bidrar också till interkulturellt samarbete.

Västernorrlands museum (Kulturarv, museer och arkiv)

- *Kulturarvet är angeläget, fler berättelser främjas och människors historiska och kulturella medvetenhet stärks.*
Verksamhet för barn och unga med fokus på fritid och skola. Vidareutveckling av lekutställningen för barn samt utvecklingen av pedagogiska verkstan och det digitala Kunskapslandet. Det livslånga lärandet om Västernorrlands kulturarv med förankring i basutställningar och teman som hållbarhet och storytelling-konceptet *Berättelser från Västernorrland*.
- *Kulturarvet är tillgängligt för alla och upplevs som en gemensam kunskapskälla.* Stärka samarbeten med olika aktörer i länet, från civilsamhälle och offentliga sektorn till näringslivet. Målet är utveckling av kulturarvet som resurs, inspiration och kunskapskälla. Museet planerar att fortsätta arbetet med professionell bild och form-verksamhet. Verksamhetens fokus ligger på att förmedla och sprida samtidskonst med både bredd och spets av professionella konstnärer till en bred publik. Samtidskonsten ska även användas för att utveckla och hålla kulturarvsförmedlingen levande och aktuell genom val av relevanta konstnärer och teman som knyter an till regionen.
- *Hållbar demokratisk utveckling och framtida tillgång till kunskap har säkrats genom aktiv förvaltning av samlingar och arkiv.*
Under 2021-2023 omarbetas läns museets tre basutställningar, som skildrar Västernorrland från forntid till nutid. Forntidsresan öppnade 2021, utställningen om medeltid och stormaktstid öppnar 2022 och den tredje delen som skildrar 1700 till idag öppnar i slutet av 2023. De gamla utställningarna har stått orörda sedan 1994 och medför ett omfattande produktionsarbete. Basutställningarna är kärnan i museets fortsatta utveckling av länsuppdraget och innebär bland annat att fånga hela länets historia. Parallellt produceras nya kunskapsunderlag och läresurser, samt utveckling av långsiktiga förmedlingsmetoder för besökare i museet, online och på plats i länet.
- *Museer har en stark roll som lokala nav för kunskap, upplevelser och fri åsiktsbildning, genom kunskapsuppbyggnad och publik verksamhet.*
Det stora friluftsmuseet och museibygnaden kräver både omfattande underhåll och utveckling. Arbetet pågår ständigt för att skapa förutsättningar för platsutveckling: samverkansformer, projektfinansiering etc.
- *Kulturarvets roll och betydelse har stärkts genom samverkan med offentliga och ideella sektorn, kunskapsinstitutioner samt näringsliv.*
Västernorrlands museums kulturarvspedagogiska KUR-projekt inom 6-länssamarbetet har beviljats för år 2 och är aktivt under 2023. Projektet syftar till att främja erfarenhetsutbyte, kunskapsuppbyggnad och utveckling avseende kulturarvspedagogisk verksamhet vid regionala museer i norra Sverige, inklusive Åjtte. Målet är att utveckla samverkansformer och metoder för kulturarvspedagogik, med särskilt fokus på lokala perspektiv samt målgruppen barn och unga.

- *Kulturarvet som resurs har utvecklats genom museernas publika arbete och genom dialog, delaktighet och medskapande.*
Museet prioriterar kontinuerligt att nå hela länet med ett utvecklat och varierat utbud av upplevelser och kunskapsförmedling, samt det regionala kulturmiljöuppdraget.

Enskilda arkiv: Föreningsarkivet Västernorrland och Näringslivsarkiv i Norrland (Kulturarv, museer och arkiv)

- *Kulturarvet är angeläget, fler berättelser främjas och människors historiska och kulturella medvetenhet stärks.*
Genom kulturarvspedagogik (skolprogram samt utvecklingsprojekt) med den främsta målgruppen barn och unga sprids kunskap, perspektiv för att skapa grund för en medvetenhet om historien. Med pedagogiska program som utställningar och föreläsningar samt möten med skolan blir *kulturarvet tillgängligt och verkar som en gemensam kunskapskälla.*
- *Kulturarvet är tillgängligt för alla och upplevs som en gemensam kunskapskälla.*
Förutom ”traditionell” kulturarvspedagogik och skolprogram har Näringslivsarkiv i Norrland utvecklat digitala klassrum, målgruppen sträcker sig från grundskoleelever till forskare.
- *Kulturarvet är en resurs för hållbar utveckling.*
Arkiven prioriterar fortsatt att kommunicera kulturarvet som resurs, genom kommunikation och medlemsvärvning. Att stimulera *history marketing* bland nya och gamla medlemmar och användare är ett sätt att visa kulturarvet som resurs, inom detta stärks även samverkan mellan institutioner och näringsliv. Inom verksamheten vara garanter för att arkiven är demokratins råvarulager.
- *Hållbar demokratisk utveckling och framtida tillgång till kunskap har säkrats genom aktiv förvaltning av samlingar och arkiv.*
Pågående e-arkivsatsning som sker genom interregional samverkan (Föreningsarkivet Västernorrland i samverkan med enskilda arkiv i Uppsala och Sörmland), bedöms bidra till att flera av kulturplanens mål uppfylls. För hållbara samlingar och arkiv krävs fortsatt digitalisering och digitisering, insatser som är prioriterade för framtida verksamhet. Det immateriella kulturarvet omhändertas genom att dokumentera berättelser och vittnesmål, och samlas in till arkivens samlingar.

Norrdans (Scenkonst)

- *Scenkonsten når fler människor.*
Dansen som aktivitet och dansen som konstform behöver stärkas. Norrdans vill stimulera och utveckla dansen och dansandet, skapa fler flätverk ur skola, kulturskola och civilsamhälle, i Västernorrland.
- *Vi verkar för breddat deltagande och bygger relationer med ny publik.*
Genom stärkt finansiering för dansutvecklare på 100% tjänstgöring samt en danskonstnär som delar sin tid mellan ensemblearbete och pedagogiskt/deltagarengagerande, kan Norrdans: erbjuda skräddarsydda Skapande skola-projekt till grundskolan, projektleda och skapa deltagarbaserade projekt/

community-projekt samt bilda och driva en regional dansensemble. Insatserna bedöms även bidra till målet: *Barn och unga har jämlik tillgång till eget skapande och professionellt kulturutbud.*

- *Utbyten och samverkan på regional, interregional, nationell och internationell nivå bidrar till bredd och utveckling.*

Att fortsatt främja konstformen och stärka nätverk på flera nivåer bidrar till en bredd och utveckling. Barn och unga nås genom skräddarsydd Skapande skolarverksamhet, och ytterligare en dansensemble och residensverksamhet kan utvecklas för att skapa bredd och utveckling.

- *Nyskapande uttryck, konstnärlig kvalitet och en bredd av genrer och kulturuttryck främjas.*

Detta är en del av Norrdans arbete som producerande och främjande, som bland annat iscensätts genom bred samverkan och genom deltagarbaserade projekt och residens.

- *Möjligheterna för professionella kulturskapare inom scenkonst att verka och utvecklas är goda.*

Genom residens, stimulans av dans och dansande samt genom att engagera professionella i Skapande skola-projekt.

- *Möten mellan professionella och ideella aktörer skapar en scenkonst med både bredd och spets.*

Deltagarbaserade- och communityprojekt, samt med hjälp av en ny regional dansensemble.

Musik Västernorrland (Scenkonst)

- *Scenkonsten når fler människor.*

Musik Västernorrland arbetar för utökad tjänstgöringsgrad hos Nordiska kammarorkestrernas musiker (nästa målsättning 75%), vilket möjliggör utökad verksamhet (framför allt crossover, AW-serie och barn och unga) och når nya publikgrupper och bidrar dessutom till målet *möten mellan professionella och ideella aktörer skapar en scenkonst med både bredd och spets.*

- *Vi verkar för breddat deltagande och bygger relationer med ny publik.*

Fortsatt arbete med mångfald och inkludering; vem representerar vad på våra scener.

- *Arrangörsled och mottagarkapacitet är starka i hela länet.*

Fortsatt genomlysning och utveckling av arrangörskap för intensifierad publikutveckling.

- *Utbyten och samverkan på regional, interregional, nationell och internationell nivå bidrar till bredd och utveckling.*

Fortsatt utveckling av interregionala, nationella och internationella samarbeten.

- *Barn och unga har jämlik tillgång till eget skapande och professionellt kulturutbud.*

Intensifierat arbete för att nå skolbarnen, ett demokratiskt fundament att erbjuda ALLA barn tillgång till högkvalitativa kulturupplevelser. Fortsatt arbete med

nationella projektet *Rösträtt* för sång i skolan på barnens villkor.

Teater Västernorrland (Scenkonst)

- *Vi verkar för breddat deltagande och bygger relationer med ny publik.*
Teater Västernorrland vill göra mer för att utjämna de sociala skillnaderna i levnadsvillkor, genom att satsa på att nå fler barn och unga i områden med stort utanförskap. Då behöver verksamheten arbeta med större mångfald bakom, på och framför scenen. Prioriteringen kopplar till flera av kulturplanens målsättningar, som *scenkonsten når fler människor och barn och unga har jämlik tillgång till eget skapande och professionellt kulturutbud.*
- *Arrangörsled och mottagarkapacitet är starka i hela länet och tillgång till ett professionellt utbud i hela länet är möjligt genom återväxt och god kompetensförsörjning inom scenkonstområdet.*
Det ideella arrangörskapet är det kitt som bygger vår kulturella infrastruktur i hela landet. Det är bra! Men verksamheten konstaterar att problemen med återväxt inom föreningslivet kräver att det professionella i större utsträckning tar ansvar för att nå publiken i hela regionen. Det planeras genom en satsning på publikutveckling och försäljning.
- *Utbyten och samverkan på regional, interregional, nationell och internationell nivå bidrar till bredd och utveckling.*
I Norrland finns fem länsteatrar som alla producerar högkvalitativ teater för sin publik i varsitt glest befolkat område. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv skulle dessa produktioner komma fler människor till del om det utvecklades en systematisk samverkan där teatrarnas produktioner gästspelade längre spelperioder hos varandra.

Riksteatern Västernorrland (Scenkonst)

- *Scenkonsten når fler människor.*
Verksamheten ska fortsatt arrangera Scenkonstdagar, för inköpare/arrangörer för att nå barn, unga och vuxna. Förmedla, främja och subventionera scenkonst. Utveckla och främja användningen av digital teknik, både externt och internt.
- *Vi verkar för breddat deltagande och bygger relationer med ny publik.*
Särskilt främja arrangemang och nätverk för samtida cirkus. Utveckla och stötta ungt arrangörskap.
- *Arrangörsled och mottagarkapacitet är starka i hela länet.*
Samordna och främja turnéer, utbildning och workshops för arrangörer för målgrupperna barn, unga och vuxna. Mäta nöjdheten hos våra arrangörer (kultursamordnare, riksteaterföreningar och övriga kulturföreningar). Kompetens- och behovsinventering för ökad användning av digital teknik. Behovsinventering (i de lokala och regionala Riksteaterföreningarna) för publik-, förening- och arrangörsutveckling.
- *Utbyten och samverkan på regional, interregional, nationell och internationell nivå bidrar till bredd och utveckling.*

Utöka till två konsulenttjänster för att möjliggöra utvecklingsinsatser. Verka som aktiv samarbetspart i regionala- och interregionala projekt och nätverk utifrån verksamhetsplan. Dessa insatser bidrar även till uppfyllnad i målet: *Barn och unga har jämlik tillgång till eget skapande och professionellt kulturutbud och nyskapande uttryck, konstnärlig kvalitet och en bredd av genrer och kulturuttryck främjas.*

- *Möjligheterna för professionella kulturskapare inom scenkonst att verka och utvecklas är goda.*

Förmedla, främja och subventionera scenkonst från fria producenter och institutioner genom till exempel utbudsdagar och scenkonsinorr.se. Dessa insatser bidrar även till uppfyllnad i målet: *Tillgång till ett professionellt utbud i hela länet är möjligt genom återväxt och god kompetensförsörjning inom scenkonstområdet.*

- *Möten mellan professionella och ideella aktörer skapar en scenkonst med både bredd och spets.*

Möten skapas genom Riksteaterns arrangemang av Scenkonstdagar och Stjärnkalaset Norra för arrangörer/inköpare/producenter. I längden nås såväl barn, unga och vuxna.